

KSP

Prognosgruppen

Deltagare på resan:

Christian Skarman, SCB
Jeanette Bandel, USK
Eva Berggren, Botkyrka
Magnus Forslund, Västerås
Michael Franzén, SCB

Frida Hägglund, Huddinge
Sven Gunnar Lönn, KSP
Christina Ripa, Region Skåne
Anders Wiberg, Norrköping

Prognosgruppens resa till Holland 16-19/5 2009

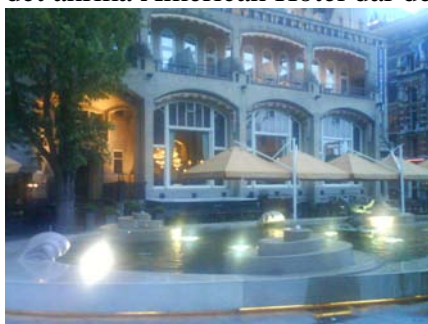
Nerresa

Ett glatt gäng prognosmakare samlades vid terminalen på Arlanda på lördagseftermiddagen. Då demografidagen hade varit i Stockholm i slutet av veckan så åkte nästan hela gruppen från vår huvudstad. Flygturen gick direkt till Amsterdam där gruppen skulle bo de tre nätterna. Vid det centralt belägna Hotell Quentin England mötte Sven Gunnar upp och prognosgruppen var därmed samlad.

Efter att ha slängt in väskorna på rummen gick alla ut och åt en god middag tillsammans. Därefter ledda Christian gruppen på jakt efter en våffelstuga, men efter ett tag insåg reseledaren att de inte befann sig i Belgien och att det var pannkakor som gällde i Holland. Med både en god middag och ett par pannkakor innanför västen gick de mätta prognosmakarna tillbaka till hotellet för att titta på Eurovisionsschlagerfestivalen.

Uppdatering av TYKO

KSP har varit i Holland på studiebesök vid tre tidigare tillfällen¹ och traditionsbäraren Sven Gunnar tog på söndagsmorgon med prognosgruppen till det anrika American Hotel där de tidigare delegationerna också hade njutit av en

förträfflig frukostbuffé. Mätta och belåtna förflyttade sig sällskapet sedan in i baren för att arbeta med uppdateringen av TYKO-materialet. Michael hade förberett ett underlag och ledde arbetet med att okulärbesiktiga en mängd spännande grafer med olika åldersfördelningar för barnafödande, in- och utflyttningar samt dödlighet.

Efter intensiva kvantitativa övningar var alla överens om att det var dags för lite kvalitativ stimulans och det bar iväg till Van Gogh musset och National museet. På kvällen hittade Eva en trevlig indonesisk restaurang där det avnjöts en fantastisk buffé av exotisk mat i olika färger och smaker.

¹ 1985 "allmän" KSP resa, 1989 Prognosgruppen och 1990 IT-gruppen

Netherland Statistics

På måndagsmorgon bar det av till Haag där första studiebesöket var hos Netherland Statistics. De hade precis flyttat in i nya fina lokaler en bit utanför centrum, där Coen van Duin tog emot den svenska delegationen. I Holland har man ett lägenhetsregister som påminner om det man upprättar i Sverige och prognosgruppens mål med mötet var därför att se vilka möjligheter ett sådant register öppnar upp för. Netherland Statistics gör riksprognoser, regionala prognoser och kommunala prognoser som en del av sin anslagsverksamhet.

Från vänster till höger: Christina Ripa, Frida Häggglund, Magnus Forslund, Christian Skarman, Anders Wiberg, Sven Gunnar Lönn, Michael Franzen, Jeanette Bandel, Eva Berggren

Netherland Statistics använder sig av hushållsuppgifter från lägenhetsregistret och kan på så vis integrera hushålls- och befolkningsprognoser i sina modeller². Först görs den nationella framskrivningen, vilken skattar folkmängden efter ålder, kön och födelseland. Därefter beräknas hushållsprognosen. Modellen använder sig av beräknade hushållsrisker för att skriva fram hushålltillhörighet och civilstånd, liksom antalet hushåll efter typ och sammansättning. Slutligen görs de regionala befolknings- och hushållsprognoserna. De kommunala prognoserna stäms av mot de regionala som i sin tur stäms av mot de nationella. När det gäller kortväga flyttningar bedöms kommunens attraktivitet utifrån avståndet till närmaste större stads centrum. Byggs det mycket justeras flyttfrekvensen upp och om det byggs lite justeras flyttfrekvensen ner. Byggplaner används alltså mer som en begränsande faktor i modellen. De nationella prognoserna sträcker sig fram till år 2050, medan de regionala endast görs för de närmste 20 åren. Många kommuner använder sig av Netherland Statistics modell, men en del använder sig av en kommersiell modell som heter PRIMOS.

² Coen van Duin, Towards a Dynamic Household Projektion Model for the Netherlands, Paper for Joint Eurostat/UNECE Work Session on Demographic Projections: 10 – 12 October 2007, Bucharest, Romania

NIDI

Efter en snabb lunch besökte prognosgruppen Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute (NIDI). Där togs den svenska delegationen emot av Nico Van Nimwegen som är biträdande chef för forskningsinstitutet. Motagandet var varmt och familjärt och på programmet var tre spännande föredrag.

Först ut var Arieke Rijken som föredrog sin undersökning som handlade om fruktsamhetsmönstret för personer med utländsk bakgrund³. Arieke fann ett positivt samband mellan föräldrars och barns fruktsamhetsmönster. Vidare kom hon fram till att de som upplevde att de haft en bra relation med sin familj under uppväxten, fick sitt första barn vid tidigare ålder och fler barn totalt sett.

Därefter berättade Gijs Beets om en studie av äldres framtida levnadssituation i Europa⁴. Från år 2000 till 2030 förväntas antalet personer som är 75 år eller äldre öka med tre fjärdedelar tack vare 40-talisternas stora antal och deras ökade överlevnadschanser upp till och över 75 års ålder. I studien kommer författarna fram till att funktionshindrade äldre kommer att klara sig bättre i framtiden än vad de gör idag. På det personliga planet kommer de klara sig bättre på grund av generellt högre utbildningsnivå och på det sociala planet tack vare en förmodad större närvaro av deras barn och barnbarn. Det senare grundar sig i att relationen mellan 40-talisterna och deras barn är bättre än den var mellan 40-talisterna och deras föräldrar.

Till sist visade Luc Bonneux intressanta kartbilder över skillnader i dödlighet för regioner i 34 Europeiska länder⁵, fördelat på dödsorsak, ålder och kön.

På kvällen slog sig prognosgruppen ner i en trevlig grekisk restaurant i centrala Haag. Här avnjöts god mat med mycket vitlök och kyparen bjöd på Ouzo.

Hemresa

På måndag morgon drog en förkovrad prognosgrupp till flygplatsen. Resan till Holland var Sven Gunnars sista insats för prognosgruppens räkning. Det blev därför en spontan avskedsceremoni utanför taxin som sedan tog resten av gänget till flygplatsen. Sven Gunnar var med redan när prognosgruppen bildades och med sin erfarenhet och kompetens har han under åren bidragit till att vidareutveckla metoder och modeller till gagn för prognosmakare runt om i riket.

Holland var ett trevligt resmål och det kändes som landet håller en hög nivå både när det gäller prognosmetodik och demografiska analyser. När Sverige har ett färdigt lägenhetsregister kan det vara god idé att söka inspiration i Netherland Statistics arbete inom prognosområdet och speciellt då deras metoder som drar nytta av registerbaserad hushållsstatistik.

³ Arieke J. Rijken, Aart C. Liefbroer Influences of the Family of Origin on Fertilty Behaviour, Utrecht University and NIDI, 2008

⁴ Gaymu, J., P. Festy, M. Poulain & G. Beets (eds.), Future Elderly Living Conditions in Europé, Les Cahiers de l'Ined, 2008

⁵ Luc Bonneux, Peter Ekamper, Corina Huisman, Mortality differences in Europé (Atlas), NIDI